

Stanovisko Výboru regiónov – Otváranie systémov vzdelávania

(2014/C 126/06)

I. POLITICKÉ ODPORÚČANIA**VÝBOR REGIÓNOV****Úvod**

1. víta oznámenie Komisie „Otváranie systémov vzdelávania“ a zastáva názor, že je najvyšší čas stimulovať vysokokvalitné, inovačné spôsoby učenia sa a vyučovania prostredníctvom nových technológií a digitálneho obsahu. Všeobecným cieľom opatrení uvedených v oznámení Komisie je zlepšenie výsledkov a vyššia efektívnosť o. i. zvyšovaním motivácie a zefektívnením procesov vzdelávania.

2. Konštatuje, že medzi priority uvedené v oznámení v prvom rade patrí:

- otvorené vzdelávacie prostredie s novými podmienkami na učenie a vyučovanie a ich formami ako príprava na digitalizovaný svet a učiteľmi, ktorí sa v nich dobre vyznajú;
- otvorené vzdelávacie zdroje (*open educational resources* – OER), t. j. lepší prístup k vedomostiam, k vzdelávacím materiálom a inej podpore online;
- podpora sietí a spoločného úsilia rôznych zúčastnených strán a zainteresovaných skupín s cieľom poukázať na aktuálnu situáciu a stimulovať a podporovať prvky pre účinne fungujúci trh s informačnými a komunikačnými technológiami.

3. Súhlasí s názorom Komisie, že „otvorené technológie všetkým jednotlivcom umožňujú, aby sa vzdelávali, a to kdekoľvek, kedykoľvek, prostredníctvom akéhokoľvek zariadenia a s podporou kohokoľvek“. Zdôrazňuje však, že na to, aby sa to stalo realitou, je potrebné, aby boli v rozsiahlej miere a už v počiatočnom štádiu zapojené miestne a regionálne orgány.

4. Súhlasí s nasledujúcimi závermi Komisie, že:

- sa musia zmeniť rámcové podmienky pre vzdelávacie inštitúcie s cieľom umožniť formy učenia sa s použitím informačných a komunikačných technológií a otvorené vzdelávacie prostredie, napr. pri skúškach a hodnoteniach;
- vzdelávanie učiteľov musí byť prispôbené najnovšiemu vývoju a zahŕňať digitálne podporované vyučovacie metódy (digitálna pedagogika);
- počítačová gramotnosť zahŕňa viac než len čisto technické zaobchádzanie s počítačom. Je to v prvom rade schopnosť tvorivého a kritického používania;
- základným pilierom je prístup k otvoreným a kvalitným vzdelávacím zdrojom, pričom je potrebné vyriešiť otázky duševného vlastníctva;
- zavádzanie strategického širokopásmového pripojenia má rozhodujúci význam.

5. Berie na vedomie, že podpora prístupu k otvoreným vzdelávacím zdrojom (OER) je veľkou výzvou ⁽¹⁾. Príslušné kroky sa už sa podnikajú, musí sa však starostlivo zvážiť, ako sa dajú systematicky uskutočniť, aby boli zapojení všetci, a nie len tí aktéri, ktorí spontánne prejavia záujem.

6. Podľa výboru je ďalšou veľkou úlohou, aby poskytovatelia vzdelávania, učelia a študujúci získali digitálne zručnosti a na ich základe rozvíjali metódy výučby a štúdiá. Tento vývoj treba podporovať, aktivovať a urýchliť. V súčasnosti už existujú vzdelávacie moduly, ktoré sú vytvorené tak, aby podporovali učiteľov a riaditeľov škôl pri elektronickom vzdelávaní.

⁽¹⁾ „Otvorené vzdelávacie zdroje“ (OER) vymedzené organizáciou UNESCO v roku 2002 sú „vyučovacie, študijné alebo výskumné materiály, ktoré sú vo verejnom vlastníctve alebo vydané s licenciou verejného vlastníctva, ktorá umožňuje ich bezplatné používanie, úpravu a distribúciu“. „Open Education“ (OE – otvorené vzdelávanie) je širší pojem, ktorý označuje postupy a organizácie, ktoré si dali za cieľ odstrániť prekážky prístupu ku vzdelávaniu. Otvorené vzdelávacie zdroje sú súčasťou otvoreného vzdelávania, ktoré využívaním IKT načerpalo značnú tvorivú silu.

7. Nespochybnuje, že vývoj sám od seba povedie k vzniku mnohých nových technických možností, ktoré budú využívať občania, ktorí sa spontánne a rýchlo sami tomuto vývoju prispôbia. Podľa jeho názoru musia EÚ, členské štáty, regionálne a miestne orgány zabezpečiť vytvorenie udržateľných a bezpečných systémov, ktoré sa stanú súčasťou systému vzdelávania ako celku a prispievajú k dosiahnutiu čo najväčšieho účinku vo vzdelávaní. Nie všetci sú rovnakou mierou schopní využívať nové technické možnosti, preto by sa mali zvážiť osobitné opatrenia, aby sa priepasť medzi jednotlivými skupinami nezväčšovala.

8. Zastáva názor, že tieto opatrenia by mali byť systematizované a štruktúrované, aby z nich mohli profitovať všetci bez ohľadu na faktory, ako sú škola, typ školy, situácia v oblasti vzdelávania, pohlavie, vek, sociálna situácia, etnická príslušnosť alebo bydlisko. Pri využívaní technológií treba okrem toho rešpektovať osobnú integritu a spoločné hodnoty. Pri zavádzaní nových technológií na účely vzdelávania a pri vývoji inovačných spôsobov výučby a štúdia je nevyhnutné zaručiť ochranu integrity jednotlivca a osobných údajov, ktoré spravujú učiteľia.

9. Súhlasí s Komisiou v tom, že počítačová gramotnosť zahŕňa oveľa viac než len čisto technické zaobchádzanie s počítačom. Patrí sem okrem iného aj kritické a rozvážne zaobchádzanie s informáciami a zodpovedné používanie interaktívnych médií. Rozvoj tejto zručnosti podporuje aj záujem o zapojenie sa do rôznych skupín a sietí na kultúrne, sociálne alebo profesijné účely.

10. Konštatuje, že jedným z hlavných cieľov iniciatívy Komisie je podnietiť v Európe širokú diskusiu o prístupe k otvoreným vzdelávacím zdrojom, vyvinúť pomocou nových technológií nové inovačné a účinnejšie spôsoby učenia sa a vyučovania a pomocou z nich vyplývajúcich nových možností vytvárať a využívať kontakty a siete zamerané na tieto spôsoby učenia sa a vyučovania.

11. Podporuje tento prístup a domnieva sa, že miestne a regionálne orgány zohrávajú kľúčovú úlohu pri šírení a uskutočňovaní rôznych opatrení na budovanie infraštruktúry, ako aj v príslušných diskusiách a úvahách. Preto musia byť do nich zapojené všetky úrovne riadenia (EÚ, jednotlivých štátov, regiónov i miestna úroveň).

12. Poukazuje na to, že otázky súvisiace s týmto vývojom sa vo veľkej miere týkajú miestnych a regionálnych orgánov v ich funkcii spoločenských aktérov, aj poskytovateľov vzdelávania. Potrebni sú aj vzdelaní občania s príslušnými kvalifikáciami vhodnými pre trh práce a život v spoločnosti, ako aj jej ďalší rozvoj a sociálnu súdržnosť.

13. Zastáva názor, že pri využívaní nových technológií nesmie byť v centre pozornosti výhradne digitálna zručnosť a postoj jednotlivých učiteľov, ale skôr celková koncepcia, v ktorej učiteľia pôsobia. Viac pozornosti by sa malo venovať orgánom zodpovedným za školstvo, keďže môžu učebnými plánmi a usmerneniami podporovať väčšie využívanie IT vo vyučovaní.

Inovačné spôsoby výučby a štúdia

14. Berie na vedomie, že v oznámení Komisie sa zdôrazňuje, že Európska únia vo svojom vývoji nedokáže udržať krok s ostatnými regiónmi sveta a hrozí jej, že za nimi zaostane. Preto je podľa názoru výboru plne opodstatnené bližšie sa pozrieť na to, na základe ktorých faktorov napr. USA alebo určité krajiny v Ázii úspešne investujú do stratégií s použitím informačných a komunikačných technológií s cieľom zmeniť štruktúru svojich vzdelávacích systémov.

15. Súhlasí teda s návrhom Komisie podporovať prostredníctvom nových vzdelávacích programov ERASMUS+ a Horizont 2020 vzdelávacie inštitúcie vo vývoji nových obchodných a vzdelávacích modelov a iniciovať opatrenia na skúšanie inovačných pedagogických prístupov, vývoja učebných osnov a hodnotenia zručností.

16. Zastáva názor, že stanovenie kritérií pre hodnotenie úrovne vzdelania, ktoré budú zodpovedať novým inovačným spôsobom a predpokladom výučby a štúdia, je pre ich úspech rozhodujúce. Tejto téme sa Komisia už venovala ⁽²⁾.

17. Poukazuje na to, že ako vyplýva z vedeckých výskumov, vzdelávacie opatrenia sa vedome či nevedome zameriavajú na to, čo sa testuje, inými slovami, „učiť to, čo sa bude skúšať“. Pokiaľ sa zachovávajú doterajšie formy vnútroštátnych skúšok a záverečných skúšok, nové zručnosti sa nebudú môcť nijako obzvlášť prejavovať. V mnohých príliš tradičných vzdelávacích prostrediach sa používanie prístrojov IKT a inteligentných telefónov považuje za podvádzanie.

⁽²⁾ COM(2012) 669.

18. Domnieva sa, že pri nových metódach hodnotenia zručností je potrebné odkloniť sa od tradičného vymedzenia vyučovacích predmetov. Pri týchto metódach sa musia skôr zohľadniť ciele, ktoré sa odvodzujú od podmienok rozvoja kľúčových zručností.

19. Domnieva sa, že je potrebný rozvoj smerujúci od tradičných zhrňujúcich skúšok, ktoré sa prípadne uskutočňujú cez počítač, k testom, ktoré sprevádzajú žiakov počas celého vyučovacieho procesu, odrážajú dynamické zmeny a sústavne umožňujú spätnú väzbu na nepochopené veci alebo chyby. Keď žiaci pracujú v digitálnom prostredí, je možné vytvoriť nástroje, ktoré umožňujú sústavné zhromažďovanie týchto informácií a účinnú spätnú väzbu. Možnosť štruktúrovanejšieho a transparentnejšieho monitorovania pedagógovi uľahčí individuálne sledovať každého žiaka a prípadne včas podniknúť potrebné kroky, na čo poukazuje aj Komisia vo svojom oznámení.

20. Z tohto hľadiska vníma aj návrh Komisie skúmať a skúšať v spolupráci so zúčastnenými stranami a členskými štátmi rámce digitálnych zručností a nástroje na sebahodnotenie pre študentov, učiteľov a organizácie. Výbor regiónov aj tu považuje za dôležité, aby boli miestne a regionálne orgány pôsobiace priamo na mieste včas zapojené a rozhodujúcim spôsobom spolupracovali na procesoch rozvoja a zmien.

21. Domnieva sa, že jednou z oblastí, v ktorej Komisia musí prevziať dôležitú úlohu, je rôznymi spôsobmi podporovať učenie bez ohľadu na hranice štátov a jazykov prostredníctvom využívania nových technických riešení a tvorivých, inovačných foriem učenia. Často bude potrebné podnecovať a stimulovať učenie v cudzích jazykoch, ale patria sem aj spoločensky zamerané predmety, kultúra, estetika a prírodné vedy.

22. Jednu z dôležitých úloh členských štátov vidí v podpore inovačného prostredia výučby a učenia sa, okrem iného pomocou štrukturálnych a investičných fondov EÚ. Súčasne treba na úrovni členských štátov alebo príslušnej zákonodarnej úrovni v mnohých prípadoch skúmať, ktoré požiadavky na vyučovaní sú prekážkou učenia sa a odovzdávania vedomostí v iných formách než v tradičnej triede. Toto preskúmanie bude možno musieť viesť k reorganizácii systémov vzdelávania (a ich požiadaviek) s cieľom podporiť využívanie moderných technických prostriedkov pri výučbe, učení sa, kontrole a hodnotení.

23. Poukazuje na to, ako je z hľadiska územného rozvoja dôležité vyvíjať úsilie o to, aby pomaly sa strácajúcu digitálnu nerovnováhu v oblasti prístupu k prostriedkom IKT nenahradila podobná nerovnováha v spôsoboch ich využívania. Na to sú najmä vo vidieckych oblastiach, ako aj v prípade znevýhodnených skupín obyvateľstva potrebné dopĺňajúce programy. Mohli by to byť programy na predchádzanie takzvanej „druhej digitálnej priepasti“ alebo programy na jej odstraňovanie, ak už vznikla.

24. Poukazuje na to, že v súčasnosti je v oblasti vysokoškolského a univerzitného vzdelávania možné nájsť veľa foriem učenia založených na IKT. Na tejto úrovni si často študenti už osvojili schopnosť samostatne študovať, získavať informácie a spracúvať ich. V dnešnej dobe je možné úplne bezplatne študovať na univerzitách, ako je Stanford, Massachusettský technologický inštitút alebo Harvard a získať diplom bez rozsiahlych ustanovení týkajúcich sa pripustenia k štúdiu, kvalifikácie alebo výberu. Takýto prírval miliónov študentov od základu zmení bežný model univerzity.

25. Nastoľuje podľa neho dôležitú otázku, či niektoré vysoko uznávané univerzity, často z anglosaského jazykového prostredia, budú o 15 rokov vysokoškolskému vzdelávaniu dominovať a mnoho národných alebo regionálnych vysokých škôl bude prípadne považovaných za menej atraktívne školy, alebo či tento jav bude mať len marginálny význam.

26. Predpokladá, že rastúca medzinárodná konkurencia v rôznom rozsahu ovplyvní jednotlivé odbory. Študijné predmety alebo odbory so silným vnútroštátnym rozmerom, ako je právo alebo odborná príprava učiteľov, ktorých učebné plány a učebnice prevažne vychádzajú zo špecifickej situácie daného štátu, budú pravdepodobne menej ovplyvnené než odbory, ktoré sú zo svojej podstaty medzinárodné, ako napr. mnohé technické a prírodovedné disciplíny, medicína a moderné jazyky.

27. Poukazuje na to, že malé a stredné podniky zohrávajú stále dôležitejšiu úlohu z hľadiska rastu tak v Európe, ako aj na regionálnej a miestnej úrovni. Celosvetová hospodárska súťaž a nové technické možnosti menia požiadavky na vedomosti a zručnosti.

28. Upozorňuje na to, že ak chcú tak organizácie, ako aj jednotlivci v budúcnosti obstať, musia sa stále častejšie prispôbovať – učiť sa nové veci a učiť sa viac. Preto majú podniky a regióny stále väčší záujem na tom, aby našli inovačné spôsoby pokrytia budúceho dopytu po kvalifikáciách. Ako najväčšia prekážka sa uvádza nedostatok vhodných znalostí a zručností. Výbor regiónov sa domnieva, že rozšírenie otvoreného prístupu k voľne dostupnému vzdelávaniu, ako napr. k internetovým kurzom, môže byť významným prostriedkom na odstránenie takýchto prekážok.

29. Zastáva názor, že je potrebné vyvinúť osobitné úsilie na systematickú a rozsiahlu podporu rozvoja mladých žiakov. Štúdie ukazujú, že deti sa už v útlom veku môžu naučiť zaobchádzať s čítačkami elektronických kníh. V tejto súvislosti ide tiež o získavanie skúseností s tým, ako môže vyučovanie a sprostredkovanie vedomostí pomocou modernej digitálnej techniky podporiť mladšie ročníky.

30. Treba sa pri tom zamerať najmä na to, aby sa podporoval rozvoj správnych a vzájomne prepojených kompetencií, o. i. tej, že sa deti naučia samostatne konať, smerovať svoje učenie sa a sebahodnotiť sa. V tomto smere už síce existujú dobré iniciatívy, no Výbor regiónov aj tak zdôrazňuje, že je potrebné naďalej vyvíjať úsilie, aby z nich mali úžitok všetci žiaci.

31. Všíma si, že v Európe vo všeobecnosti dochádza k značnému odlivu obyvateľstva z už teraz riedko osídlených oblastí, vidieka, malých a stredných miest smerom do veľkomestských aglomerácií. Výbor zastáva názor, že by sa malo podrobnejšie preskúmať, ako by nové technické prostriedky mohli podporovať učenie sa, získavanie informácií, komunikáciu a vytváranie sietí obzvlášť v menej osídlených oblastiach, v ktorých klesá počet žiakov, príp. sa musia zatvárať školy a žiaci strávia v dôsledku toho viac času dochádzaním do školy. Nové technológie len ťažko nahradia kvalifikovaných pedagógov na mieste, ale aj tak by sa malo pouvažovať nad tým, ako by sa pomocou IKT a náležite odborne pripravených učiteľov dala zachovať široká ponuka vzdelávania na vysokej úrovni, a túto myšlienku postúpiť ďalej.

32. Poukazuje ďalej na predpoklady vzdelávania dospelých, ktoré by sa v tejto súvislosti mali posilniť a viac rozvinúť. Domnieva sa, že predpoklady ako nové technológie a nové pedagogické postupy otvárajú nové možnosti, pokiaľ ide o utváranie flexibilnejších foriem učenia sa dospelých, vďaka čomu môžu dospelí vzájomne kombinovať štúdium na rôznych stupňoch vzdelávania a tak rýchlejšie a nezávisle od miesta bydliska nadobudnúť kompetencie, ktoré potrebujú na trhu práce.

33. To je podľa výboru možné zase podporiť tým, že sa na miestnej a/alebo regionálnej úrovni budú môcť ponúknuť možnosti pomoci pri individuálnom študijnom pláne, a to formou pomoci pri otázkach týkajúcich sa potvrdzovania a vďaka usmerňovaniu. Mala by tiež existovať možnosť uznať kompetencie, ktoré boli nadobudnuté mimo formálneho systému vzdelávania prípadne v zahraničí, napríklad potvrdzovaním. V tejto súvislosti je však potrebná kontrola, aby sa odstránili možné prekážky vo vnútroštátnej úprave a vytvorili sa stimuly na spoluprácu resp. zapojenie jednotlivých aktérov, ako sú napr. vysoké školy.

34. Považuje okrem toho za potrebné preveriť otázku, ako sa uznávanie kompetencií, ktoré boli nadobudnuté pomocou digitálnych technológií alebo cez internet, dá na základe nástrojov vytvorených na vnútroštátnej a európskej úrovni zdokumentovať prostredníctvom potvrdzovania. V tomto zmysle má vytvorenie skutočného európskeho priestoru pre zručnosti a kvalifikácie mimoriadny význam. Žiada preto Európsku komisiu, aby v tejto oblasti urýchlene predložila konkrétny návrh.

35. Podčiarkuje, že úspešný proces učenia sa s integrovaným využívaním IKT vytvára predpoklady na to, aby boli študujúci lepšie vyzbrojení vo vzťahu k dnešným aj budúcim potrebám trhu práce. Táto otázka má pre miestnu a regionálnu úroveň veľký význam.

36. Konštatuje, že prostredníctvom nových foriem učenia sa zároveň vznikajú aj nové a iné profily kompetencií, ktoré často nezodpovedajú tradičným modelom vzdelávania, bežným formám preukazovania dosiahnutého vzdelania a vykonávania záverečných skúšok. Implikuje to, že by sa vo svete práce malo už vopred rozvíjať a podporovať chápanie tejto skutočnosti. V tejto súvislosti by mohla miestna a regionálna úroveň zohrávať aktívnu úlohu pri podporovaní zamestnávateľov a miestnych, resp. regionálnych zástupcov pracovníkov.

Prístup k poznatkom. Ako sa dajú využívať „otvorené poznatky“?

37. Zdôrazňuje, že bezplatné a vysokokvalitné učebné materiály sú pilierom úspešného vzdelávania. V oznámení Komisie sa vyzdvihuje význam otvorenosti poznatkov, t. j. ich sprostredkovanie pomocou nástrojov, ktoré sú prístupné pre všetkých.

38. Zdôrazňuje rovnako ako Komisia, že tu nejde o druh čisto dištančného vzdelávania v jeho tradičnej forme. Namiesto toho ide o nasadenie vzdelávacích zdrojov spoločne s bežnými prostriedkami výučby, čo by umožnilo skombinovať prezenčné a elektronické vzdelávanie. Vychádzajúc z uskutočnenej verejnej konzultácie, takéto vzdelávanie sa zatiaľ uplatňuje len nepravidelne a sporadicky.

39. Podľa výboru je jedným z predpokladov to, aby mali študujúci a učitelia prístup k potrebnému modernému vybaveniu. VR považuje prístup k širokopásmovému pripojeniu za dôležitý prvok toho, aby mohli všetci participovať. Počítač ako taký je pritom menej dôležitý než prístup k internetu, na čo sa poukázalo o. i. v správach OECD.⁽³⁾ Súvisiace predpoklady sú rozdielne nielen v porovnaní členských štátov. Značné rozdiely existujú aj v rámci jednotlivých štátov.

40. Považuje za potrebné podporovať regióny, ktoré zaostávajú, aby mali všetci študujúci rovnaké podmienky pri využívaní technológií. Kľúčom k tomu je strategické zavádzanie širokopásmového pripojenia. V znevýhodnených regiónoch a oblastiach sú mladí ľudia vylúčení, pokiaľ ide o nové podmienky učenia sa a výchovy k demokratickému občianstvu, kým inde existujú základy, na ktorých sa dá stavať⁽⁴⁾.

41. Úplne súhlasí s Komisiou, že by bolo vhodné zabezpečiť širokopásmové pripojenie pre všetky školy a v ideálnom prípade aj všetky triedy a dať im prístup k otvoreným databázam, a to vďaka prostriedkom zo štrukturálnych a investičných fondov. Výbor regiónov pripomína svoju poznámku, že rozsiahle využívanie IKT poskytovateľmi vzdelávania na vysokoškolskej úrovni môže prispieť k zvýšeniu podielu študujúcich na tomto stupni v riedko osídlených oblastiach, na ostrovoch, v horských oblastiach a v najvzdialenejších regiónoch⁽⁵⁾.

42. Poukazuje však na to, že nestačí len zaviesť technológie aktuálne v roku 2013, ak sa súčasne nebudú uplatňovať aj aktuálne pedagogické postupy zodpovedajúce roku 2013. Z tradičného pohľadu vzdelávanie znamená, že sa vytvára viac poznatkov, len keď je dostupných viac informácií. Zodpovednosť za poznatky sa tak prenáša na samotných študujúcich. Takýto postup však nie je veľmi účinný. Musí sa preto rozlišovať medzi prístupom k informáciám a premenou v poznatkoch, ku ktorej vždy dôjde u jednotlivca.

43. Konštatuje, že proces premeny do veľkej miery závisí od individuálnych predpokladov, vopred osvojeného spôsobu chápania, záujmu a motivácie. Možnosti týkajúce sa digitálne nadobudnutých kompetencií a im prispôbených pedagogických činností sa musia posudzovať v tomto kontexte. Pomocou nových technológií sa môžu ponúkať rôzne formy učenia sa, prispôbené individuálnemu spôsobu učenia sa študujúceho. Všetky spôsoby výučby a učenia sa dajú pomocou digitálnych technológií podporovať oveľa viac ako predtým.

Nevyjasnené otázky právneho charakteru

44. Poukazuje na to, že tzv. cloud computing sa čoraz viac využíva v rôznych oblastiach, v neposlednom rade pri priamom ukladaní údajov. Poskytovatelia pri tom podnikom a organizáciám ponúkajú určité množstvo úložných kapacít, ku ktorým potom majú prístup cez internet. Už asi desať rokov existujú rôzne druhy pripojenia na internet. Základnou myšlienkou je, aby užívateľ nezistil žiadny rozdiel, či už je údaj uložený na lokálnom serveri, alebo sa nachádza v nejakej jednotke, ktorá je vzdialená tisíce kilometrov.

45. Má však obavy, pokiaľ ide o ukladanie osobných údajov a údajov žiakov u súkromného poskytovateľa, ktorý sa často nachádza v inej časti sveta. Vystáva tu otázka, či je podnik pripravený podpísať užívateľské zmluvy s početnými miestnymi, regionálnymi a ústrednými orgánmi rôznych štátov. Výbor regiónov by tu uvítal integrovanejší prístup Komisie.

46. V tejto súvislosti si kladie otázku, kto je vlastníkom práv k materiálom, ktoré vypracúvajú študujúci a učitelia v rámci školskej činnosti aj mimo nej. Čoraz viac z nich vypracúva vlastné vzdelávacie zdroje popri materiáloch, ktoré vytvárajú iní a ktoré sa môžu meniť. Množstvo takto vytvorených materiálov sa zvyšuje z rôznych dôvodov, o. i. z dôvodu čoraz lepšej cenovej dostupnosti prístrojov na ich výrobu, ako sú počítače, videokamery a digitálne fotoaparáty.

⁽³⁾ OECD (2012) *Connected minds. Technology and Today's learners*, Paríž.

⁽⁴⁾ CdR 3597/2013, CdR 2414/2012.

⁽⁵⁾ CdR 2392/2012.

47. Poukazuje na to, že obsluhovať tieto prístroje je stále ľahšie a zároveň sa v nich používatelia čoraz lepšie vyznajú. Tí, ktorí materiály vytvorili, si môžu prostredníctvom systému udeľovania licencií vybrať, ktoré práva si chcú ponechať a ktoré možno poskytnúť. Môže tu ísť o vyjasnenie práv v súvislosti s digitálnym obsahom, napr. internetovými stránkami, učebnými materiálmi, hudbou, filmami, fotografiami a blogmi. Príležitostne ide o licencie, ktoré sú v mnohých krajinách prispôbené príslušnej legislatívnej úprave. Výbor regiónov sa domnieva, že Komisia by mala prispieť k tomu, aby sa v tejto súvislosti stanovili technické riešenia a pevné rámcové podmienky.

48. Zdôrazňuje, že v neposlednom rade je pre miestne a regionálne orgány dôležitá aj otázka, ako dlho majú byť individuálne doklady o študijných výsledkoch a podobné dokumenty verejne prístupné.

49. Chcel by v tejto súvislosti upriamiť pozornosť na ďalšie otázky, a to na hĺbkovú analýzu údajov (tzv. data mining), teda ako sa treba správať voči podnikom, ktoré spracúvajú údaje o študentoch a učiteľoch na účely predaja týchto údajov.

Spolupráca v oblasti vzdelávania, siete

50. Zastáva názor, že spolupráca medzi jednotlivými časťami Európy môže existovať len vtedy, keď sa – ako už na to poukázal – bude zaostalým oblastiam venovať osobitná pozornosť, aby si členské štáty a regióny, ktoré v porovnaní so zvyškom Európy zaostávajú, vďaka podpore zo štrukturálnych a investičných fondov mohli vybudovať miestne štruktúry IKT a podieľať sa na spoločných projektoch s inými školami v Európe, ako aj ponúkať otvorené vzdelávacie zdroje.

51. Poukazuje na to, že u väčšiny ľudí sa získavanie poznatkov prehĺbi, keď dostanú možnosť spolupracovať a rozvíjať nové myšlienky, klásť otázky a kritizovať. Tento druh kvalifikácií sa vo vzťahu k súčasnému i budúcemu trhu práce a k spoločnosti považuje za čoraz dôležitejší. Vzhľadom na vzory a štruktúry, ktoré sa v súčasnosti rozvíjajú cez sociálne médiá, počítačové hry a videohry a všeobecne rastúcu interakciu v mediálnej spoločnosti, by podľa Výboru regiónov malo dnešné učenie sa ponúkať takéto fóra, a to integrované v rámci výučby.

52. Vyzdvihuje skutočnosť, že uvedená štúdia OECD⁽⁶⁾ sa zaoberá aj najčastejšími druhmi IT činností. Ide o to, že učiteľ pripraví úlohy pre žiakov a pri rozpracúvaní lekcí a prezentácií surfuje po internete. Podstatne zriedkavejšie dochádza k digitálnej komunikácii medzi učiteľmi a rodičmi na účely zhodnotenia rozvoja žiaka či posúdenia digitálnych vzdelávacích zdrojov. Podľa názoru Výboru regiónov to podčiarkuje, že je dôležité vytvoriť a ďalej rozvíjať pedagogické zručnosti naviazané na IKT, a to v neposlednom rade prostredníctvom možnosti komunikovať s inými školami, ich učiteľmi a žiakmi.

Spoločné úsilie

53. Považuje za dôležité vytvoriť spoločnú európsku platformu otvorenú rôznym záujmom s cieľom vypracovať nástroje na meranie a ukazovatele, ktoré umožnia v školách a na iných miestach výučby zmerať pokrok, ktorý dosiahli rozliční poskytovatelia vzdelávania vo vzťahu k informačným a komunikačným technológiám.

Osobitné odporúčania Výboru regiónov

54. Zdôrazňuje, že potreby rozvoja, na ktoré sa odkazuje v oznámení Komisie – vo vzťahu k potrebe podporovať vysokokvalitné, inovatívne spôsoby výučby a štúdia pomocou nových technológií a digitálneho obsahu – sa vo vysokej miere týkajú miestnej a regionálnej úrovne, a to rôznym spôsobom: v ich pozícii úradov, ako poskytovateľov služieb a v mnohých prípadoch ako poskytovateľov a prijímateľov vzdelávania, ktorí majú záujem o dobre vyškolených pracovníkov i dobre pripravených občanov a potrebujú ich. Napriek tomu sa oznámenie miestnej a regionálnej úrovne týka len okrajovo.

55. Naliehavo požaduje väčšie zapojenie a uznanie miestnej a regionálnej úrovne v rámci ďalšej práce ako fóra na diskusie a opatrenia pri využívaní nových technických podmienok pri učení sa pomocou digitálnych technológií, na rozvoj inovatívnych, zosúladených pedagogických foriem, na prístup k otvoreným vzdelávacím zdrojom a ako podpora pri budovaní sietí a kontaktov pre takéto učenie sa.

V Bruseli 31. januára 2014

Predseda
Výboru regiónov

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO

⁽⁶⁾ OECD (2012) *Connected minds. Technology and Today's learners*, Paríž.